

**UCHWAŁA NR XXXIII/218/2023
RADY GMINY RUTKA-TARTAK**

Z DNIA 21 LUTEGO 2023 R.

w sprawie uchwalenia gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Rutka-Tartak w latach 2023 – 2030

Na podstawie art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40) oraz art. 16b i art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2268; poz. 1296, poz. 1981 i poz. 2270, z 2022 r. poz. 1, poz. 66, poz. 1079, poz. 1692, poz. 1700, poz. 1812, poz. 1967, poz. 2127 i poz. 2140 oraz z 2023 r. poz. 185) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Rutka-Tartak na lata 2023 – 2030”, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Koordynatorem realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych jest gminny ośrodek pomocy społecznej w Rutce - Tartak.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Rutka-Tartak.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Podlaskiego.

Przewodniczący Rady

Grzegorz Boniszewski

Załącznik do uchwały Nr XXXIII/218/2023
Rady Gminy Rutka-Tartak
z dnia 21 lutego 2023 r.

**GMINNA STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
SPOŁECZNYCH
GMINY RUTKA-TARTAK
NA LATA 2023- 2030**

SPIS TREŚCI

I.	WSTĘP	4
II.	PODSTAWA OPRACOWANIA STRATEGII	4
1.	METODYKA PRACY NAD STRATEGIĄ	4
2.	INFORMACJE OGÓLNE DOTYCZĄCE GMINY RUTKA-TARTAK	5
2.1.	LUDNOŚĆ	6
2.2.	RYNEK PRACY	7
2.3.	KOMUNIKACJA	7
2.4.	ROLNICTWO	7
2.5.	ŚRODOWISKO NATURALNE	9
III	DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ	9
1.	POMOC SPOŁECZNA	9
2.	OPIEKA ZDROWOTNA	11
3.	ZAŁOŻENIA	11
4.	PRZEMOC W RODZINIE	12
5.	ANALIZA SWOT	13
6.	WNIOSKI Z DIAGNOZY	15
7.	ADRESACI STRATEGII	16
IV	MISJA I CELE STRATEGII	16
V.	CELE SZCZEGÓŁOWE	17
VI.	ŹRÓDŁA I RAMY FINANSOWE DZIAŁAŃ PRZEWIDZIANYCH DO REALIZACJI W RAMACH STRATEGII	20
VII.	MONITORING I EWALUACJA	20
	SPIS TABEL	22

I. Wstęp

Opracowanie oraz realizacja strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika z obowiązku prawnego nałożonego na samorząd gminny i powiatowy na mocy art. 17 ust. 1 pkt 1 Ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku: Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy: opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. Celem tych programów jest reintegracja, integracja osób i rodzin z różnych powodów zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Dokument został opracowany w oparciu o Metodę Aktywnego Planowania Strategii, dzięki czemu jest on dokumentem kompleksowym oraz odzwierciedlającym stan rzeczywisty.

Proces tworzenia strategii odbywał się w trzech etapach:

I etap – zebranie materiałów niezbędnych do zdiagnozowania stanu faktycznego badanego obszaru (wrzesień 2022r.),

II etap – „obróbka” zebranego materiału na 3 spotkaniach Zespołu ds. opracowania uaktualnienia i przygotowania Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2023-2030 w Gminie Rutka-Tartak, zakończona wyznaczeniem celu strategicznego:

„Podniesienie poziomu jakości życia mieszkańców Gminy Rutka-Tartak oraz wzrost ich aktywności społecznej .”

III etap – opracowanie strategii .

II. Podstawa opracowania strategii

„Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rutka-Tartak na lata 2023-2030” jest dokumentem wieloletnim, który uwzględnia zapisy dokumentów na szczeblu lokalnym, regionalnym, krajowym i europejskim. Wdrożenie Strategii będzie koordynowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rutce-Tartak. Do realizacji Strategii włączane będą także wszystkie jednostki organizacyjne Gminy Rutka-Tartak realizujące cele strategiczne opisane w dalszej części strategii.

Zarządzeniem Wójta Gminy Rutka-Tartak Nr 60.2022 z dnia 12.12.2022 roku powołany został Zespół ds. opracowania uaktualnienia i przygotowania Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2023-2030 w Gminie Rutka-Tartak

Podczas spotkań Zespołu wyznaczono obszary tematyczne i analizowano problemy występujące w gminie. Zespół wypracował koncepcję dokumentu, określił metody przygotowania materiału oraz tryb sporządzenia analizy SWOT, w trakcie prac akceptował także dane diagnostyczne. Wypracowana została misja, cel główny oraz podstawowe cele strategiczne i operacyjne, określono wskaźniki oraz system monitorowania dokumentu.

Niniejszy dokument ma charakter otwarty ze względu na zmieniającą się sytuację społeczną w gminie, zmieniającą się sytuację społeczno-gospodarczą w Polsce, a także w Europie. Istnieje konieczność dokonywania aktualizacji strategii rozwiązywania problemów społecznych w gminie w przypadku takiej potrzeby. Przewiduje się również monitoring strategii, który pozwoli sprawdzać przyjęte założenia.

1. Metodyka pracy nad strategią

Do opracowania Strategii wykorzystano następujące metody pozyskiwania danych: ANALIZA DANYCH ZASTANYCH. Przy sporządzaniu diagnozy sytuacji gminy

wykorzystano sprawozdania i dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rutce-Tartak, Oceny zasobów pomocy społecznej, dane Głównego Urzędu Statystycznego. Wykorzystano również dane z badania ankietowego przeprowadzonego przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rutce-Tartak z września 2022r.

BADANIE ANKIETOWE. Badanie ankietowe były przeprowadzone przez pracowników socjalnych GOPS, jako istotny element partycypacji społecznej w procesie tworzenia strategii. W kwestionariuszu ankietowym mieszkańcy gminy wskazywali grupy wymagające wsparcia i nanosili uwagi. Przebadano 120 losowo wybranych mieszkańców Gminy Rutka-Tartak / 90% kobiet i 10% mężczyzn / w trzech przedziałach wiekowych: osoby do 25 roku życia 4%, od 25 do 50 r. życia 86% oraz powyżej 50 lat 10%. W grupie osób ankietowanych było 86% osób pracujących i 14% osób nie pracujących.

KONSULTACJE SPOŁECZNE. Przeprowadzono rozmowy pomiędzy mieszkańcami i władzami gminy mające na celu zebranie uwag i propozycji z zakresu problemów występujących w gminie. Zgłaszane opinie i uwagi do Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Rutka-Tartak na lata 2023-2030 można było wносить w GOPS w Rutce-Tartak.

2. Informacje ogólne dotyczące Gminy Rutka-Tartak

Gmina Rutka-Tartak położona jest w północno-wschodnim krańcu województwa podlaskiego w mezoregionie Pojezierza Wschodniosuwalskiego i jej powierzchnia wynosi 10 346ha, z czego 6 838 ha stanowią użytki rolne, 2 722 ha stanowią lasy i grunty zadrzewione i zakrzaczone, 235 ha stanowią grunty zabudowane i zurbanizowane, 238 ha stanowią grunty pod wodami, 271 ha stanowią nieużytki i tereny różne, 41 ha stanowią użytki ekologiczne, a tereny przemysłowe zaledwie ok. 1 ha (Powyższe dane przedstawiono w/g Sprawozdania z ewidencji gruntów Starostwa Powiatowego w Suwałkach sporządzonego na dzień 13 lutego 2015 roku).

Gmina stanowi skrajną północno – wschodnią część powiatu suwalskiego ziemskiego. Sąsiaduje z gminami: Szypliszki, Jeleniewo i Wiżajny. Gmina Rutka-Tartak jest obszarem o charakterze rolniczym i leśnym z dobrze rozwijającym się przetwórstwem rolno-spożywczym, agroturystyką, turystyką specjalistyczną i działalnością usługowo-handlową w oparciu o ruch przygraniczny, przy sprawnie działającym systemie ochrony środowiska naturalnego. W skład gminy wchodzi 28 miejscowości (27 sołectw) a zamieszkuje w nich 2389 mieszkańców zameldowanych na pobyt stały na dzień 31.12.2022r.

Bazę oświatowo-wychowawczą stanowi Szkoła Podstawowa w Rutce-Tartak /w jej skład wchodzi szkoła podstawowa i oddział przedszkolny/.

W gminie funkcjonują:

- Urząd Gminy,
- Gminny Ośrodek Kultury ,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Szkoła Podstawowa w Rutce-Tartak
- Bank Spółdzielczy,
- Urząd Pocztowy,
- Posterunek Policji,
- Strażnica Straży Granicznej,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „MEDYK”,
- Punkt Apteczny,
- Ochotnicza Straż Pożarna,
- Lecznica Zwierząt,
- 2 Parafie,

- prywatni przedsiębiorcy (np.: sklepy spożywczo-przemysłowe, sklepy wielobranżowe, 2 CPN, ubojnia, masarnia, piekarnia itp.)

2.1. Ludność

Największym skupiskiem ludności jest Rutka-Tartak ponieważ skupia około 17,2% ludności gminy. Zdecydowana większość mieszkańców gminy znajduje się w przedziale wieku pomiędzy 18 i 65 rokiem życia, czyli w wieku produkcyjnym, co stanowi ok. 62,11% mieszkańców gminy. Osoby w wieku emerytalnym i tym samym w wieku poprodukcyjnym stanowią ok. 19,33% mieszkańców gminy. Najmniej liczną grupę stanowią dzieci i młodzież do osiemnastego roku życia jest to 18,56% mieszkańców gminy.

Tab. Nr 1 Liczba ludności w miejscowościach gminy Rutka-Tartak na dzień 31 grudnia 2022 r.

L. p	Miejscowość	Ogólna liczba mieszkańców
1.	Baranowo	95
2.	Bondziszki	70
3.	Ejszeryszki	76
4.	Folusz	47
5.	Ignatowizna	31
6.	Jałowo	188
7.	Jasionowo	85
8.	Jodoziory	12
9.	Kadaryszki	69
10.	Kleszczówek	69
11.	Krejwiany	39
12.	Kupowo	85
13.	Lizdejki	48
14.	Michałówka	44
15.	Olszanka	100
16.	Pobondzie	175
17.	Polimonie	34
18.	Postawełe	100
19.	Poszeszupie	50
20.	Poszeszupie-Folwark	63
21.	Potopy	89
22.	Rowele	153
23.	Rutka-Tartak	411
24.	Sikorowizna	69
25.	Smolnica	21
26.	Smolniki	105
27.	Trzcianka	36
28.	Wierzbiszki	25
RAZEM:		2389

Źródło: USC w Rutce-Tartak

Z powyższej tabeli wynika, że najbardziej liczną miejscowością w gminie jest Rutka-Tartak z liczbą 411 mieszkańców, następnie Jałowo z 188 osobami, Pobondzie z 175 mieszkańcami, Rowełe z 153 mieszkańcami, Smolniki z 105 mieszkańcami, Olszanka i Postawełe, które zamieszkują po 100 mieszkańców.

2.2. Rynek pracy.

Sytuację na rynku pracy w gminie Rutka-Tartak należy uznać za niekorzystną. Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w gminie na dzień 31 grudnia 2022 roku stanowiła 22 osoby, tj. 1,48% liczby osób w wieku produkcyjnym.

Według 32% osób badanych bezrobocie w gminie jest jednym z ważniejszych problemów społecznych. Bezrobocie w Gminie Rutka-Tartak jest ukryte, gdyż jak już wspomniano wcześniej użytki rolne w gminie Rutka-Tartak stanowią 63,5,1% ogółu powierzchni, dlatego podstawowym źródłem utrzymania w gminie jest rolnictwo. Przeważają gospodarstwa o areale 5 – 10 ha oraz o powierzchni 10 – 15 ha. Przeważają role klasy IVb i V (dane w/g ewidencji podatkowej gruntów Gminy Rutka-Tartak). Duża część mieszkańców zostaje w domach przy rodzicach i nie są w stanie utrzymać się z małego gospodarstwa rolnego. Główną przyczyną utrzymywania się wysokiej stopy bezrobocia jest małe zapotrzebowanie na siłę roboczą w gminie, a to z kolei jest rezultatem funkcjonowania niewielkiej liczby podmiotów gospodarczych, najmniejszej w porównaniu z sąsiadującymi gminami. W gminie w ewidencji w 2022 roku było 60 podmiotów działalności gospodarczej. Zniechęcenie wywołuje konieczność systematycznej rejestracji w urzędach pracy, a korzystne oferty pracy powodują odpływ młodzieży do pracy głównie w miastach.

2.3. Komunikacja.

System komunikacji w Gminie Rutka-Tartak obejmuje transport drogowy, uzupełniony połączeniami PKS. Obecnie jest bardzo mało połączeń komunikacyjnych PKS, co utrudnia dojazd mieszkańców gminy do pracy w innych miejscowościach.

Łączna długość dróg o nawierzchni utwardzonej przebiegających przez teren Gminy Rutka Tartak łącznie stanowi – 136,5 km, w tym :

- dróg gminnych 98,784 km w tym dróg o nawierzchni bitumicznej 47,887 km
- dróg powiatowych 33,2 km,
- dróg wojewódzkich 18,3 km.

Przez teren gminy przebiegają następujące drogi powiatowe:

- Rutka Tartak – Folsz – Ejszeryszki,
- Rutka Tartak – Potopy – Wiżajny,
- Pobondzie – Postawełe – Kleszczówek,
- Jałowo – Przejma,
- Ignatowizna – Kupowo – Majdan.

2.4. Rolnictwo.

Użytki rolne w gminie stanowią ponad 66% całkowitej powierzchni gminy, zaś lasy zajmują średnio nieco ponad 25% powierzchni gminy. Wśród użytków rolnych największą powierzchnię zajmowały grunty oraz pastwiska. Wielkość powierzchni użytków rolnych oraz powierzchni lasów przedstawia tabela 2.

Tab. Nr 2. Powierzchnia użytków rolnych, lasów (w ha) w2021r.

	2021	
	ha	%
Powierzchnia ogólna gminy	10 341	100
Grunty orne	4 569	44,2
Łąki trwale	852	8,2
Pastwiska trwale	1 154	11,1
Sady	22	0,2
Grunty rolne zabudowane	172	1,7
Grunty pod stawami	17	0,2
Grunty pod rowami	44	0,4
Grunty zadrzewione	41	0,4
Nieużytki	268	2,6
Grunty leśne	2 682	25,9
Grunty zabudowane zurbanizowane , w tym drogi	242	2,4
	217	2,1
Grunty pod wodami	237	2,3
Użytki ekologiczne	41	0,4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Rutka-Tartak.

Rolnicy w gminie gospodarują na 513 gospodarstwach i działkach rolnych, z których większość – około 58% stanowią gospodarstwa o powierzchni powyżej 10 ha. Przeciętne gospodarstwo obejmuje powierzchnię 18,3 ha.

Większość gospodarstw w gminie to gospodarstwa pełnorolne o powierzchni użytków rolnych powyżej 10 ha. Gospodarstwa i działki rolne o powierzchni do 10 ha stanowią co prawda 42%, ale ich udział w użytkowaniu ziemi wynosi tylko 10%.

Umaszynowanie gospodarstw rolnych jest stosunkowo dobre.

Okolo 30% gospodarstw utrzymuje się wyłącznie z produkcji rolnej, Pozostałe mają dodatkowe źródła utrzymania w postaci rent, emerytur, zasiłków, dochodów z pracy najemnej bądź prowadzonej działalności gospodarczej. Większość gospodarstw prowadziło głównie produkcję towarową, pozostałe gospodarstwa sprzedawały jedynie nadwyżki swojej produkcji.

Analiza gospodarki rolnej w gminie Rutka-Tartak wskazuje, że jest to gmina o charakterze typowo rolniczym (rolnictwo ekstensywne) z dużymi tradycjami rodzinnych gospodarstw rolnych, które są podstawowym źródłem utrzymania większości mieszkańców gminy. Niska zdolność inwestycyjna rolników jest jedną z barier przemian strukturalnych. Jeżeli rolnicy byłiby objęci instrumentami Wspólnej Polityki Rolnej nastąpiłoby zdynamizowanie przemian w rolnictwie. Wzrost cen ziemi zwiększyłby popyt na obrót ziemią i być może wtedy właściciele małych gospodarstw zdecydowałiby się na ich sprzedaż bądź dzierżawę.

2.5. Środowisko naturalne.

Niewątpliwym bogactwem rejonu jest środowisko naturalne. Atrakcyjny krajobraz, liczne jeziora przepływowe oraz rzeki sprzyjające rozwojowi turystyki i czynnej rekreacji.

Klimat należy do najchłodniejszych w kraju. Charakterystyczną cechą tego terenu jest krótki okres wegetacji roślinności trwający około 197 dni. Stosunkowo długi jest okres zalegania pokrywy śnieżnej. Obszar gminy wynosi 10 341ha, na którym w 27 sołectwach zamieszkuje 2 389 ludności. Są to małe społeczności, liczące od 12 do 411 mieszkańców. Gęstość zaludnienia wynosi 23 osoby/km².

III. Diagnoza sytuacji społecznej.

1. Pomoc społeczna.

Dane GOPS-u pokazują, że w ostatnich latach liczba osób korzystających z pomocy społecznej utrzymuje się na podobnym poziomie.

Poniższa tabela pokazuje liczbę osób w rodzinach, które korzystały z pomocy społecznej w latach 2021 – 2022, ze względu na przyczynę poza dochodową.

Tab. Nr 3 Najczęstsze przyczyny korzystania z pomocy społecznej w latach 2020 – 2022 w Gminie Rutka-Tartak.

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej		
	2020 r.	2021 r.	2022 r.
Bezdomność	-	-	-
Ubóstwo	5	2	5
Sieroctwo	-	-	-
Ochrona macierzyństwa	8	8	23
w tym: wielodzietność	6	8	23
Bezrobocie	13	6	8
Niepelnosprawność	14	9	19
Długotrwała choroba	26	25	29
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych	3	2	2
W tym rodziny niepełne	1	1	1
Przemoc w rodzinie	2	-	-
Alkoholizm	1	1	2
Trudności w przystosowaniu się po zwolnieniu z zakładu karnego	-	-	-
Zdarzenia losowe	1	-	-

Źródło : GOPS w Rutce-Tartak

Powyższa tabela pokazuje, że najczęstszymi przyczynami powodującymi obniżenie dochodów wśród mieszkańców są długotrwała choroba, niepełnosprawność i bezrobocie. Temu faktowi sprzyja także wielodzietność, która realnie obniża dochód na osobę w rodzinie. Z danych zawartych w powyżej przedstawionej tabeli wynika, że spada liczba rodzin z dziećmi korzystających z pomocy GOPS. Obecnie zauważa się ogólną tendencję, że ludzie młodzi wyjeżdżają ze wsi, a Ci którzy pozostają planując przyszłość najpierw inwestują w siebie, zdobywają wykształcenie i angażują się w pracę, a dopiero później zakładają rodzinę i oczekują potomstwa. W zakresie liczby osób i rodzin korzystających ze świadczeń pomocy

społecznej w GOPS w Rutce-Tartak już od kilku lat utrzymuje się stała tendencja spadkowa. Mimo, że zauważa się spadek liczby osób zgłaszających się o pomoc, to różnica jest niewielka w odniesieniu do lat wcześniejszych.

Tab. Nr 4. Liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS w Rutce-Tartak w latach 2020-2022

Rodziny korzystające z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rutce-Tartak			
Wyszczególnienie /liczba rodzin w roku/	2020	2021	2022
Ogółem rodziny korzystające z pomocy	60	65	47
Liczba osób w rodzinach	215	213	158

Dane ze sprawozdań rocznych GOPS Rutka-Tartak

Uwzględniając przyczyny pomocy (określone w art. 7 ustawy o pomocy społecznej) najczęstszymi przyczynami powodującymi obniżenie dochodów wśród mieszkańców są długotrwała choroba, niepełnosprawność i bezrobocie. Temu faktowi sprzyja także wielodzietność, która realnie obniża dochód na osobę w rodzinie.

Kolejne powody, z powodu których rodziny korzystały z pomocy to: ubóstwo i bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w rodzinach niepełnych i wielodzietnych.

W wielu wymienionych wyżej przypadkach w jednej rodzinie występowało jednocześnie kilka dysfunkcji. Przedstawione dane ukazują, że jednym z czynników przyznania pomocy jest bezrobocie. Problem bezrobocia jest zjawiskiem szczególnie niepokojącym, ma bowiem bezpośredni wpływ na poziom bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców gminy. Jednak ostatnie dane pozyskane z Powiatowego Urzędu Pracy w Suwałkach pokazują nam tendencję spadkową tego problemu. Na dzień 31 grudnia 2022 roku z terenu gminy Rutka-Tartak zarejestrowanych było 22 osoby bezrobotne, co stanowi 0,98% wszystkich mieszkańców gminy.

Kolejną przesłanką jest ubóstwo, które samodzielnie nie występuje tylko w większym lub mniejszym stopniu z innymi przesłankami. 48% osób ankietowanych zwróciło uwagę na ten problem. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rutce-Tartak stara się pomagać rodzinom przezwyciężyć trudną sytuację życiową poprzez wsparcie w różnych dostępnych formach pomocy.

Tab. Nr 5. Formy udzielonej pomocy GOPS w Rutce-Tartak w latach 2020-2022 r.

Formy udzielonej pomocy	Liczba rodzin korzystających z pomocy		
	2020	2021	2022
1. Zasiłki stałe	7	7	7
2. Zasiłki celowe	21	9	6
3. Zasiłki okresowe	25	16	17

5. Usługi opiekuńcze	9	8	6
6. Dożywianie	64	39	45

Dane ze sprawozdań rocznych GOPS Rutka-Tartak

Na problemy opiekuńczo wychowawcze w rodzinie zwróciło uwagę 23% osób biorących udział w badaniu. W/w problemy są ściśle związane z funkcjonowaniem rodziny. Tutejszy ośrodek pomocy społecznej w latach wcześniejszych i w latach 2020-2022 zatrudniał asystenta rodziny, który pracował z jedną ośmioosobową rodziną. Pozostałe problemy, z którymi borykają się rodziny są rozwiązywane na bieżąco przy pomocy specjalistów zatrudnionych w szkole podstawowej psycholog i pedagog, ops – pracowników socjalnych oraz psychologów i prawnika z PCPR w Suwałkach oraz prawnika zatrudnionego w gminie.

Ze świadczeń rodzinnych w 2020 roku korzystało 171 rodzin, w 2021 roku korzystały 163 rodziny, natomiast w 2022r z tej formy pomocy korzystało 142 rodziny .

Na terenie gminy brak jest noclegowni, schronisk lub innych lokali dla bezdomnych, ponieważ na terenie gminy nie występuje problem bezdomności. Gmina dysponuje 2 lokalami komunalnymi i 2 budynkami pozostałymi. Niemal wszystkie mieszkania znajdują się w rękach prywatnych.

2. Opieka zdrowotna.

Według 32% osób badanych jednym z ważniejszych problemów są niepełnosprawność i długotrwała choroba . Opiekę zdrowotną w gminie sprawuje jeden ośrodek zdrowia, który jest zlokalizowany w miejscowości Rutka-Tartak, w którym funkcjonuje Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Medyk”. Jest on czynny od Pn. – Pt. od godz. 8⁰⁰- 18⁰⁰. Zakład zatrudnia lekarzy następujących specjalności: lekarz rodzinny, psychiatra i lekarz ortopeda. Ponadto zatrudnione są 3 pielęgniarki: środowiskowa i szczepienna, opieki długoterminowej oraz położna i technik fizjoterapii. Dodatkowo ośrodek sprawuje opiekę medyczną nad wszystkimi dziećmi w szkole na terenie gminy.

W ośrodku zdrowia całodobowo stacjonuje Pogotowie Ratunkowe „R” Wyjazdowe. Również ośrodek posiada dobrze wyposażony gabinet rehabilitacyjny.

Z danych ośrodka wynika, że największym problemem jest starzenie się społeczeństwa i związane z nim choroby, przede wszystkim choroba zwyrodnieniowa i wynikająca z niej niepełnosprawność ruchowa. Dużym problemem są również choroby cywilizacyjne tj. choroby układu krążenia, cukrzyca, otyłość, przewlekła obturacyjna choroba płuc, astma oskrzelowa. Częste są również choroby wektorowe – borelioza. U dzieci dominują wady postawy i choroby górnych dróg oddechowych.

3. Uzależnienia.

Według 58% osób badanych nadużywanie alkoholu jest największym problemem w gminie . Jest problemem wieloletnim, złożonym i trudnym do przezwyciężenia. Szerzące się zjawisko dotyka wielu mieszkańców i nie respektuje płci, wieku ani statusu intelektualnego. Niepokojącym jednak jest fakt wzrastania liczby osób i rodzin uzależnionych od alkoholu a także dzieci. W wielu środowiskach zauważa się zjawisko „dziedziczenia” alkoholizmu. Picie alkoholu przechodzi z pokolenia na pokolenie. Jego rozmiar i niszczycielskie działanie coraz bardziej daje się zaobserwować wśród podopiecznych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Nadużywanie alkoholu powoduje szkody, które ponosi całe społeczeństwo w sferze gospodarczej, zdrowotnej i społecznej. Negatywne następstwa nadużywania współwystępują i warunkują występowanie innych problemów społecznych jak bezrobocie, ubóstwo, przestępczość. Wpływają one także na ograniczanie dostępu ludzi do ważnych dziedzin życia jak edukacja, kultura. Rodzinom dotkniętym alkoholizmem na terenie Gminy pomaga Gminna Komisja ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punkt Konsultacyjny oraz Lekarska Spółka Partnerska. Osoby zgłaszające się po pomoc uzyskiwały informacje o istocie choroby alkoholowej, możliwości podjęcia leczenia w placówce leczenia odwykowego, motywowaniu do leczenia, również uzyskiwały wsparcie po zakończonym leczeniu. Członkom rodzin, w których występują problemy alkoholowe udzielono pomocy psychospołecznej i prawnej.

Tab. Nr 6. Formy udzielonej pomocy GKRPA w Rutce-Tartak w latach 2020-2022 r.

Formy udzielonej pomocy	Liczba rodzin korzystających z pomocy		
	2020	2021	2022
Punkt Konsultacyjny	24	28	23
GKRPA w Rutce-Tartak	3	4	10
Lekarska Spółka Partnerska	68	59	62

Dane ze sprawozdań rocznych GOPS Rutka-Tartak

4. Przemoc w rodzinie.

W badaniu ankietowym na zagrożenie problemem przemocy wskazało 6 % badanych. Przemocy domowej często towarzyszy alkohol. Procedura Niebieskie Karty to instytucjonalne narzędzie służące do przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Procedura obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia. Dane liczbowe wskazują, że najwięcej procedur Niebieskie Karty zostało wszczęte przez Policję. Osobami podejrzanymi o stosowanie przemocy w rodzinie są przede wszystkim mężczyźni, co jest związane z wykorzystywaniem przez nich swojej przewagi poprzez podporządkowanie kobiety w obszarach: siły fizycznej, pozycji społecznej czy zależności ekonomicznej.

Tab. Nr 7. Procedury Niebieskie Karty prowadzone w latach 2020-2022

Liczba wszczętych procedur Niebieskie Karty			
Podmiot wszczynający NK	2020	2021	2022
Policja	2	5	3
Rodzina	0	1	1
GKRPA	1	1	-
Służba zdrowia	1	-	-

Dane GZI przy GOPS w Rutce-Tartak.

Jednostką koordynującą system przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest Gminny Zespół Interdyscyplinarny /GZI/ działający przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej, powołany przez Wójta Gminy Rutka-Tartak. W jego skład wchodzi 11 przedstawicieli instytucji. GZI powołuje grupy robocze, które pracują z indywidualnymi przypadkami przemocy w rodzinie. W skład grup roboczych wchodzi specjaliści, mający bezpośredni kontakt z rodziną, oraz w zależności od potrzeb: pracownicy socjalni, dzielnicowy, pedagog, kuratorzy, przedstawiciele Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

5. Analiza SWOT

Analiza SWOT jest metodą pozwalającą na identyfikację słabych i silnych stron gminy oraz szans i zagrożeń w jego otoczeniu. Analiza została przygotowana w ramach prac Zespołu do spraw opracowania, uaktualnienia i przygotowania Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2023-2030 w Gminie Rutka-Tartak.

Poniżej przedstawiono mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia, które wywierają istotny wpływ na istnienie i rozwój gminy Rutka-Tartak.

MOCNE STRONY	
	Potencjał jednostek pomocy społecznej, wykwalifikowana kadra i zaangażowanie pracowników instytucji pomocowych w wykonywaną pracę.
	Szeroka oferta podmiotów udzielających wsparcia, poradnictwa i doradztwa w różnych obszarach życia społecznego dla mieszkańców .
	Realizowanie programów dot. m.in. przeciwdziałania przemocy, uzależnień, na rzecz osób z niepełnosprawnością, wspierania rodziny, Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej, Karta Dużej Rodziny.
	Współpraca gminy z innymi instytucjami Sąd, Policja, szkoła, PCPR, PUP, itp
	Wypracowane procedury reagowania na sytuacje kryzysu i przemocy domowej.
	Współpraca z placówkami i instytucjami udzielającymi wsparcia osobom i rodzinom z problemami opiekuńczo-wychowawczymi i dysfunkcjami, będących w kryzysie oraz doświadczającym przemocy.
	Dostęp do opieki zdrowotnej i oferty usług medycznych.
	Zaangażowanie młodzieży w akcje pomocowe, wolontariat, zbiórki żywności.
	Rozwój agroturystyki na terenie gminy i pozytywne nastawienie mieszkańców w zakresie korzyści z rozwoju turystyki.
	Promocja terenu gminy prowadzona przez Zarząd Parku (SPK), podmioty zajmujące się działalnością agroturystyczną.
	Bogate dziedzictwo kulturowe obszaru gminy mogące stanowić ważną atrakcję turystyczną i wyróżnik gminy poprzez eksponowanie jej tożsamości kulturowej.
	Zainteresowanie kultywowaniem tradycji, kultury ludowej i rozwojem tradycyjnego rzemiosła.
	Walory gminy sprzyjające rozwojowi i promocji turystyki .

SŁABE STRONY	
	Niekorzystne procesy demograficzne związane ze starzeniem się ludności, spadek dzietności, migracje.
	Niewystarczające efekty działań instytucji pomocowych mających wpływ na rozwiązywanie problemów społecznych
	Bierna lub roszczeniowa postawa osób objętych pomocą społeczną. Niechęć do współpracy w zakresie naprawy swojej sytuacji lub podjęcia leczenia odwykowego osób zagrożonych wykluczeniem społecznym z problemem uzależnień.
	Choroby cywilizacyjne, niski poziom edukacji zdrowotnej i nieprzestrzeganie zasad zdrowego stylu życia.
	Migracja młodzieży ze wsi.
	Duży wskaźnik tzw. bezrobocia ukrytego na wsi
	Brak kapitału lokalnego spowalniający tempo rozwoju przedsiębiorczości (np. w sferze turystyki).
	Brak sieci małej gastronomii w miejscowościach odwiedzanych przez turystów.
	Brak łatwego dostępu do szkoleń specjalistycznych zapewniających zmianę kwalifikacji i przystosowania się do zmieniającego się rynku pracy.
	Znaczna odległość od ośrodków miejskich i usług wyższego rzędu.

SZANSE	
	Prospołeczna polityka państwa.
	Możliwość lepszego rozpoznawania potrzeb społecznych we współpracy instytucji, organizacji działających w obszarze pomocy społecznej.
	Dostępność środków ze źródeł zewnętrznych, realizowanie programów rządowych i innych.
	Zmiany w zakresie funkcjonowania dps, usług opiekuńczych, rodzinnych form pieczy zastępczej.
	Wrastająca świadomość społeczna w zakresie zagrożeń dla rodziny dotyczących problemu uzależnień, przemocy, problemów związanych ze starzeniem się społeczeństwa, zdrowiem, chorobą i niepełnosprawnością
	Możliwość wykorzystania atrakcyjnego położenia i otoczenia przyrodniczego dla rozwoju agroturystyki.
	Rozwój zakładów przetwórstwa rolno-spożywczego, przetwórstwa drzewnego i drobnej przedsiębiorczości w regionie.
	Zmiana upodobań konsumenckich i wzrost zainteresowania produktami rolnictwa ekologicznego.
	Sprzyjające tendencje związane z rozwojem turystyki weekendowej, świątecznej i specjalistycznej.
	Wzrost zainteresowania turystów i inwestorów terenem gminy
	Rozwój współpracy z innymi gminami w zakresie tworzenia infrastruktury turystycznej i rozwiązywania problemów ekologicznych
	Rozwój instytucji wspierających rozwój gospodarczy, rozwój turystyki i upowszechniania kultury w regionie.
	Wzrost roli agroturystyki w krajowym produkcie turystycznym

ŻAGROŻENIA	
	Negatywne zmiany w strukturze demograficznej.
	Niewystarczające zabezpieczenie środków na realizację zadań w zakresie rozwiązywania problemów społecznych.
	Pojawienie się nowych zagrożeń społecznych związanych m.in. z pandemią, cyfryzacją oraz rosnące koszty towarów i usług.
	Brak wystarczającej skuteczności działań w zakresie aktywizacji osób długotrwale korzystających z pomocy społecznej.
	Zmiany kształtu i wartości rodziny mogące powodować osłabienie więzi, nieprawidłowości w funkcjonowaniu i niewydolność wychowawczą.
	Pogarszająca się kondycja psychiczna młodzieży przejawiająca się w zachowaniach ryzykownych, uzależnieniach oraz niedostosowaniu społecznym.
	Zwiększająca się liczba osób z niepełnosprawnościami, w wieku senioralnym potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.
	Obawy dotyczące zagrożenia epidemicznego, skutki pandemii.
	Powszechny proces starzenia się wsi, niż demograficzny.
	Zmniejszający się popyt na produkty rolne wytwarzane tradycyjnymi metodami i niekonkurencyjne ceny w porównaniu z produktami zagranicznymi
	Niski poziom finansowania sfery infrastruktury społecznej (nauka, edukacja, służba zdrowia i opieka socjalna, rekreacja, kultura, sztuka) wpływający na pogorszenie jakości świadczonych usług i niska atrakcyjność obszarów wiejskich.

1. Wnioski z diagnozy

Najważniejsze problemy społeczne Gminy Rutka-Tartak skupione są wokół:

alkoholizmu według 58% badanych osób,
bezrobocia według 48% badanych osób,
niepełnosprawności według 32% badanych osób,
długotrwałej choroby 32% badanych osób,
ubóstwa według 23% badanych osób,
problemów opiekuńczo-wychowawcze 23% badanych osób,
zaburzeń psychicznych 10% badanych osób,
przemocy w rodzinie 6% badanych osób

którym towarzyszą negatywne zjawiska zagrażające prawidłowemu funkcjonowaniu jednostki i rodziny. Osoby bezrobotne, bierne zawodowo doświadczają ubóstwa związanego z brakiem dochodów osiągniętych z pracy, a to powoduje wyuczoną bezradność, bierność, uzależnienia a nawet bezdomność. Niskie dochody w połączeniu z problemami dotyczącymi osoby starsze, z niepełnosprawnościami lub długotrwale chorymi, powodują u tych osób wykluczenie społeczne i wycofanie z życia społecznego.

Najważniejsze problemy społeczne Gminy Rutka-Tartak skupione są wokół ubóstwa, któremu towarzyszą negatywne zjawiska zagrażające prawidłowemu funkcjonowaniu jednostki i rodziny. Osoby starsze, pracujące w małych gospodarstwach rolnych doświadczają ubóstwa związanego z brakiem dochodów osiągniętych z pracy, a to powoduje wyuczoną bezradność, bierność, długotrwałe choroby, uzależnienia a nawet bezdomność. Niskie

dochody w połączeniu z problemami dotyczącymi osoby starsze, z niepełnosprawnościami lub długotrwale chorymi, powodują u tych osób wykluczenie społeczne i wycofanie z życia społecznego.

W zakresie funkcjonowania rodziny ubóstwu towarzyszy niezaradność życiowa, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, problemy związane z nadużywaniem alkoholu i przemoc domowa.

2. Adresaci strategii

Zadaniem władz Gminy Rutka-Tartak jest stworzenie możliwości i warunków dla mieszkańców do prawidłowego rozwoju we wszystkich dziedzinach życia oraz zapewnienie im godnego poziomu życia. Na szczególną uwagę zasługują osoby i rodziny, które z pewnych, często nie zawinionych przez nie przyczyn samodzielnie nie są w stanie włączyć się w szereg przemian podnoszących warunki życiowe. Specjalistyczne wsparcie tych osób stworzy im szansę do rozwoju, a co za tym idzie przełoży się na spadek liczby osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w gminie. Zakres zadań związanych ze sferą społeczną oddziałującą na standard życia mieszkańców jest bardzo szeroki. Działania w zakresie pomocy społecznej, sportu, rekreacji, turystyki, edukacji, kultury, bezpieczeństwa i opieki zdrowotnej stwarzają szanse na rozwój gminy. Zgodnie z powyższym założeniem, adresatami Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych są mieszkańcy Gminy Rutka-Tartak, zwłaszcza osoby samotne jak i rodziny, którym potrzebna jest pomoc w odzyskaniu sił, wiary w siebie i własne możliwości jak również zdolności do samodzielnego funkcjonowania w rodzinie i w środowisku lokalnym

IV. Misja i cele strategii

Przeprowadzona diagnoza posłużyła do sformułowania misji i określenia celów, oraz działań które przyczynią się do rozwiązywania problemów społecznych i poprawy warunków życia mieszkańców.

Misją w realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2023-2030 w Gminie Rutka-Tartak jest:

„Podniesienie poziomu jakości życia mieszkańców Gminy Rutka-Tartak oraz wzrost ich aktywności społecznej”

Dla zrealizowania misji zostały wytyczone trzy cele strategiczne, które zostały opracowane w odpowiedzi na główne problemy Gminy Rutka-Tartak.

Cele strategiczne:

1. Poprawa poziomu jakości życia osób znajdujących się w trudnej sytuacji.
2. Wzmocnienie roli rodziny w prawidłowym funkcjonowaniu, zapobieganie uzależnieniom, sytuacjom kryzysowym i przemocy.
3. Wspieranie w funkcjonowaniu osób i rodzin z niepełnosprawnościami i w wieku senioralnym.

V. Cele szczegółowe

Poprawa poziomu jakości życia osób znajdujących się w trudnej sytuacji.					
Cele szczegółowe	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki i ewaluacja	Przewidywane efekty	Źródła finansowania	Termin
Praca socjalna i wsparcie finansowe.	GOPS	Ilość rodzin objętych pomocą	Poprawa funkcjonowania rodzin z dziećmi i ich warunków bytowych.	Budżet gminy, dotacja, środki zewnętrzne	2023 - 2030
Organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży.	GOK, szkoła, biblioteka	Liczba dzieci korzystających z oferty form spędzania wolnego czasu	Zmniejszenie zagrożeń wynikających z braku opieki nad dziećmi w czasie wolnym od nauki. Rozwijanie zainteresowań i zdobywanie nowych umiejętności.	Budżet gminy, Środki zewnętrzne	2023 - 2030
Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Rutka-Tartak	GOPS	Uchwała Rady Gminy w Rutce-Tartak w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Rutka-Tartak	Wsparcie rodziny w wypełnieniu swoich funkcji poprzez: - kształtowanie prawidłowych wzorów, - pomoc rodzinie, - aktywizowanie społeczności lokalnej do współpracy na rzecz rodziny, - pomoc w opiece i wychowaniu dzieci	Budżet gminy, Środki zewnętrzne	2023 - 2030
Pomoc dzieciom z rodzin zagrożonych ograniczeniem lub pozbawieniem władzy rodzicielskiej poprzez objęcie pomocą asystenta rodziny.	Liczba zatrudnionych asystentów rodziny.	Liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny	Stworzenie środowiska przyjaznego dzieciom i ich rodzicom. Poprawa funkcjonowania rodzin.	Budżet gminy, środki zewnętrzne	2023 - 2030
Współpraca w zakresie upowszechniania informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa	GOPS, PUP	Liczba osób które skorzystały z tej formy	Nabywanie umiejętności poszukiwania zatrudnienia; Przekwalifikowanie zawodowe; Możliwość podjęcia zatrudnienia	Budżet gminy, środki zewnętrzne	2023 - 2030

zawodowego i informacji zawodowej, usłudze pośrednictwa pracy oraz szkoleniach.					
Wzmocnienie roli rodziny w prawidłowym funkcjonowaniu, zapobieganie uzależnieniom, sytuacjom kryzysowym i przemocy					
Cele szczegółowe	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki i ewaluacja	Przewidywane efekty	Źródła finansowania	Termin
Realizacja działań edukacyjnych, profilaktycznych i prewencyjnych zmierzających do ograniczenia zagrożenia bezpieczeństwa publicznego i ograniczenie przemocy w rodzinie.	Policja, GOPS, szkoła, GKRPA	Liczba osób uczestniczących w spotkaniach, pogadankach, warsztatach;	Wzrost świadomości społeczności lokalnej	Budżet gminy, środki zewnętrzne	2023 - 2030
Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Rutka-Tartak	GKRPA, MGOPS, Oświata, służba zdrowia, Policja	Liczba podmiotów realizujących działania w ramach Programu; Liczba osób lub rodzin korzystających ze wsparcia w ramach realizacji Programu.	Wzrost świadomości społeczeństwa lokalnego w zakresie właściwego modelu rodziny, prowadzący do zmniejszenia trudności w pełnieniu funkcji związanych z opieką, wychowaniem i skuteczną ochroną dzieci i młodzieży.	Budżet gminy, środki zewnętrzne	2023 - 2030
Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Rutka-Tartak	GOPS, Policja, szkoła, służba zdrowia Sąd Rejonowy,	Liczba podmiotów realizujących działania w ramach Programu; Liczba spotkań ZI; Liczba spotkań grup roboczych; Liczba realizowanych procedur NK; Liczba monitoringów;	Zmniejszenie skali zjawiska przemocy domowej	Budżet gminy, środki zewnętrzne	2023 - 2030
Współpraca międzyinstytucjonalna prowadząca do zapobiegania i powstrzymania zjawiska	GOPS, Policja, szkoła, służba zdrowia Sąd Rejonowy,	Liczba podmiotów współpracujących	Zmniejszenie skali zjawiska przemocy domowej	Budżet gminy, środki zewnętrzne	2023 - 2030

przemocy w rodzinie					
Podejmowanie działań profilaktyczno – edukacyjnych na rzecz używania alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych przez dzieci, młodzież i dorosłych.	Służba zdrowia, oświata, Policja, GOK, szkoła	Liczba uczniów uczestniczących w spotkaniach i pogadankach; Liczba prelekcji i pogadanek.	Zwiększenie wiedzy dzieci, młodzieży i osób dorosłych w zakresie uzależnień; Wybieranie zdrowego stylu życia.	Budżet gminy, środki zewnętrzne	2023 - 2030
Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych od alkoholu i innych środków psychoaktywnych i członków ich rodzin poprzez pomoc psychologiczną i prawną.	PK, Spółka Lekarska	Liczba udzielonych porad; Liczba podmiotów udzielających wsparcia; Liczba osób korzystających z pomocy.	Poprawa sytuacji osób korzystających z pomocy; Poprawa relacji rodzinnych; Zwiększenie dostępności do udzielanych form pomocy.	Budżet gminy, środki zewnętrzne	2023 - 2030
Wspieranie w funkcjonowaniu osób i rodzin z niepełnosprawnościami i w wieku senioralnym.					
Cele szczegółowe	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki i ewaluacja	Przewidywane efekty	Źródła finansowania	Termin
Wzrost aktywności społecznej osób starszych i niepełnosprawnych poprzez zwiększenie integracji ze środowiskiem	Urząd Gminy, GOK, GOPS	Liczba spotkań integracyjno – towarzyskich.	Integracja osób starszych i niepełnosprawnych ze społeczeństwem; Polepszenie poziomu życia seniorów i osób niepełnosprawnych; Rehabilitacja społeczna; Pobudzanie aktywności osób starszych i niepełnosprawnych.	Budżet gminy i środki zewnętrzne	2023 - 2030
Wsparcie rodziny w zapewnieniu opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi w celu pozostawienia ich w środowisku rodzinnym.	GOPS,	Liczba osób objętych pomocą w formie usług opiekuńczych; Liczba osób niepełnosprawnych uczęszczających do ŚDS Liczba osób objętych pomocą Asystenta Osobistego Osoby Niepełnosprawnej	Zmniejszenie liczby osób kierowanych do domów pomocy społecznej; uczestnictwo w ŚDS ; opieka dla osób wymagających wsparcia; odciążenie rodziny	Budżet Gminy, Środki zewnętrzne	2023 - 2030

Realizacja zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych i starszych.	GOPS, PCPR, PUP	Liczba osób uczęszczających do ŚDS	Liczba osób korzystających z dofinansowania do turnusów rehabilitacyjnych Zapewnienie opieki osobom przewlekle psychicznie chorym, upośledzonym umysłowo oraz osobom starszym i odciążenie ich opiekunów od obowiązków związanych z opieką ; Aktywizacja społeczna osób niepełnosprawnych; Udział osób niepełnosprawnych w organizowanych imprezach; umożliwienie uczestnictwa w aktywności społecznej	Budżet Gminy, PFRON Środki zewnętrzne	2023 - 2030
--	-----------------	------------------------------------	---	---------------------------------------	-------------------

VI. Źródła i ramy finansowe działań przewidzianych do realizacji w ramach strategii

Jednym z warunków realizacji celów zawartych w każdej strategii jest określenie źródeł finansowania. Zakłada się, że ramy finansowe „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Rutka-Tartak” obejmują lata 2023-2030. W tym okresie będą realizowane zdefiniowane cele strategiczne i szczegółowe.

Przewiduje się, że realizacja proponowanych celów i działań nastąpi przy wykorzystaniu:

- środków własnych pochodzących z budżetu gminy;
- środków przekazanych gminie z budżetu państwa (dotacje);
- środków funduszy krajowych (PFRON);
- projektów systemowych i konkursowych w ramach środków z Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej.

VII. Monitoring i ewaluacja

Monitoring i ewaluacja służy sprawdzeniu czy planowane działania zostały zrealizowane oraz czy zostały osiągnięte zakładane wskaźniki. Aby wprowadzić efektywny mechanizm kontrolny przyjęto następującą procedurę monitorowania i oceny realizacji celów określonych w strategii:

1. Zadanie monitorowania strategii pełnić będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.
2. Sprawdzać okresowo i cyklicznie realizację przyjętej Strategii będzie Wójt Gminy Rutka-Tartak.
3. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej oceniać będzie zgodność poszczególnych działań z przyjętymi celami.
4. W przypadku ewaluacji Strategii Kierownik GOPS przedstawi Wójtowi propozycję dokonania odpowiednich zmian w zapisach dokumentu strategicznego.

W oparciu o dokonywaną analizę i ocenę, potrzeba aktualizacji zostanie przedstawiana Radzie Gminy celem wprowadzania aktualnych zmian w zapisach strategii. Corocznie sporządzane będzie sprawozdanie z realizacji celów oraz kierunków działań do końca maja za

rok poprzedni i przedkładać Wójtowi Gminy Rutka-Tartak, a następnie Radzie Gminy w Rutce-Tartak.

Ewaluacja pozwoli na doskonalenie działań podejmowanych w ramach strategii, poinformuje o efektach wdrażania strategii oraz da odpowiedź na pytania związane z jej realizacją. Ewaluacja będzie prowadzona według kryterium adekwatności, trwałości oraz użyteczności.

Zebrane informacje w ramach monitoringu i ewaluacji odpowiedzą na pytania czy i do jakiego stopnia cele strategii są odpowiednie do zmieniających się potrzeb i priorytetów na poziomie gminy. Na potrzeby ewaluacji i monitoringu przyjęte zostaną wskaźniki zaplanowane w strategii. Proces ewaluacji strategii realizowany jest etapowo:

1. Ewaluacja przed rozpoczęciem przeprowadzona została w trakcie planowania strategii. W fazie przygotowania Strategii opracowane zostały w poszczególnych obszarach silne oraz słabe strony, szanse i zagrożenia (analiza SWOT).
2. Ewaluacja w połowie realizacji strategii (z uwzględnieniem corocznych sprawozdań). Ma ona ocenić adekwatność celów strategicznych do lokalnych potrzeb oraz adekwatność podejmowanych działań w stosunku do realizacji przyjętych celów. Zostanie przeprowadzona analiza realizacji przyjętych działań w zakresie czasu ich realizacji, źródeł finansowania, występowania problemów oraz zagrożeń dalszej realizacji. Ewaluacja i monitoring pozwoli między innymi na aktualizację diagnozy oraz weryfikację założeń strategii.
3. Przez cały okres realizacji strategii prowadzona będzie ewaluacja i monitoring tzw. bieżąca. Zebrane w ich toku informacje pozwolą na identyfikację oraz zapobieganie występującym problemom.
4. Ewaluacja po zakończeniu zostanie przeprowadzona na zakończenie strategii. Ma ona za zadanie ocenę adekwatności programu do lokalnych potrzeb. Zebrane informacje dadzą odpowiedź na pytanie czy i do jakiego stopnia cele strategii były odpowiednie do zmieniających się potrzeb i priorytetów na poziomie gminy.
5. Ewaluacja dostarczy także informacji na potrzeby planowania strategii w kolejnych latach

SPIS TABEL

1.	Liczba ludności w miejscowościach gminy Rutka-Tartak na dzień 31 grudnia 2022 r.	6
2.	Powierzchnia użytków rolnych, lasów (w ha) w2021r.	8
3.	Najczęstsze przyczyny korzystania z pomocy społecznej w latach 2020 – 2022 w Gminie Rutka-Tartak.	9
4.	Liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS w Rutce-Tartak w latach 2020-2022	10
5	Formy udzielania pomocy GOPS w Rutce-Tartak w latach 2020-2022 r.	10
6.	Formy udzielania pomocy GKRPA w Rutce-Tartak w latach 2020-2022 r.	12
7.	Procedury Niebieskie Karty prowadzone w latach 2020-2022	12